

FELJTONI

Uvoz stranaca i/ili povratak dijaspore kao odgovor na demografsko pitanje (1/2)

ZAGREB (IKA) 27.11.2025. / 21:40

Migracije su fenomen na svjetskoj razini. Europa, osobito zapadna, jedno je od najbogatijih područja u svijetu što privlači milijune emigranata iz manje razvijenih europskih država, kao i s drugih, pogotovo susjednih kontinenata. Tim priljevom mijenja se demografska slika europskog a tako i hrvatskog društva. O tomu smo razgovarali s demografom prof. dr. Nenadom Pokosom iz Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“.

Iako se doseljavanje u Europu intenziviralo od 2015. godine, to nije kratkoročan proces. Na migracijske i posljedične demografske procese može se utjecati, a na temelju podataka mnogo se toga može predvidjeti i planirati.

Koliko je stranaca u Hrvatskoj?

Broj imigranata u Hrvatskoj može se pratiti pomoću nekoliko statistika. Prošle je godine, prema podacima MUP-a, izdano 206 529 dozvola za boravak i rad, od čega 132 208 novih, a prema podacima DZS-a u Hrvatsku se 2024. doselila 70 391 osoba. Kako je nastala razlika između ta dva podatka pojašnjava prof. dr. Nenad Pokos.

„Prema Zakonu o prebivalištu, broj doseljenih odnosi se na osobe koje su u Hrvatskoj prijavile prebivalište tj. trajno se nastanile radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese (obiteljske, profesionalne, ekonomske, socijalne itd.). S druge strane, dozvole za boravak i rad izdaju se sukladno Zakonu o strancima, a njih su dobile osobe koje su prijavile prebivalište, ali i boravište u Hrvatskoj. Boravište se prijavljuje ako traje dulje od tri mjeseca ili je uvjetovano ostvarivanjem samo pojedinih prava i obveza vezanih za životne interese (zaposlenje, obrazovanje, dugotrajnu liječenje i sl.). Boravište se može prijaviti na razdoblje do godine dana s time da se nakon isteka tog roka može produljiti još do jedne godine.“

Dakle, broj izdanih dozvola nije jednak broju doseljenih stranih radnika jer se mogu produljivati i izdati opetovano jednoj osobi. „Broj izdanih dozvola za boravak i rad znatno je veći od broja doseljenih zbog toga što su mnoge osobe prijavile u Hrvatskoj boravište, a ne prebivalište“, dodaje prof. dr. Pokos.

Foto: Pixsell/Hrvoje Jelavic // strani radnici

„Od ukupno 206 529 izdanih dozvola za boravak i rad 2024., 132 208 izdano je za novo zapošljavanje, 56 898 za produljenje dozvola te 17 423 za sezonske radnike. Vidljivo je i da je gotovo 57 tisuća osoba produljilo dozvole dok nešto više od 17 tisuća sezonskih radnika vjerojatno nije prijavilo prebivalište, a ni boravište. Osim toga, određenom broju osoba izdane su u istoj godini dvije ili više radnih dozvola ukoliko je došlo do promjene poslodavca.“

Do listopada ove godine je u usporedbi s istim razdobljem 2024. (uključivo) izdano 27 738 manje (149 166), što bi moglo održavati pad broja stranih radnika u dolasku.

Ukupan broj stranaca se na temelju tih podataka može otprilike pratiti, ali se on mijenja jer neki ostaju privremeno, neki odlaze dalje, a neki se vrata u svoju domovinu, a dozvole se ne izdaju na jednako razdoblje.

Tim brojevima treba pribrojiti i ilegalne migrante kojih posljednjih godina ima manje od legalno pristiglih radnika. „Ministarstvo unutarnjih poslova je krajem rujna raspolagalo brojem od 547 takvih osoba.“

Podatci o vjerskoj pripadnosti stranaca

Imigranti, kako pristižu s raznih strana svijeta, iz najrazličitijih kultura, sa sobom donose religioznu pluralnost i raznolikost. Među njima su katolici različitih obreda, kršćani različitih vjeroispovijesti, pripadnici drugih religija, nevjernici...

Iako su podaci o udjelu pojedinih vjeroispovijesti u sastavu stanovništva otprilike poznati po Popisu stanovništva 2021., za one koji su nakon toga došli u Hrvatsku ne vodi se takva statistika.

„Kod prijave prebivališta i boravišta se osim osnovnih podataka (ime i prezime, datum i mjesto rođenja i sl.) prikupljaju podaci o državljanstvu, nacionalnoj pripadnosti (ako se osoba želi izjasniti), zanimanju, školskoj spremi, mjestu i državi iz koje osoba dolazi, adresi na koju se prijavljuje itd. U tom obrascu, koji se popunjava u MUP-u, ne daje se podatak o vjerskoj pripadnosti. Da se to pitanje i uvrsti u obrazac, vjerojatno bi se kao i kod podatka o nacionalnoj pripadnosti, osobi dala mogućnost o (ne)izjašnjavaanju na njega“, kaže profesor Pokos.

Procjena bi se mogla donijeti prema udjelima u zemljama porijekla doseljenika. Primjerice kad bi se uspoređivalo s udjelom u zemljama iz kojih dolaze, katolika bi među Filipincima kojima je ove godine izdana dozvola za boravak i rad bilo 11 648 (80 %), kršćana među Nepalcima 1368 (5 %) od kojih 5.5 katolika (0.02 %), a kršćana među Indijcima 670 (5 %).

Međutim, kako kaže demograf, „veoma je teško procijeniti koliko pripadnika pojedine religije doseljava u Hrvatsku jer osim nereligioznih i onih koji se ne izjašnjavaju u vjerskom pogledu, mnoge države nisu vjerski homogene. Tako iz većine država koje prednjače po broju doseljenih stanovnika, ne dolaze samo pripadnici većinske religijske skupine nego i ostali vjernici. Iz Bosne i Hercegovine osim muslimana, dolaze i pravoslavci te katolici, iz Sjeverne Makedonije pravoslavci i muslimani, iz Indije hinduisti i muslimani, iz Nepala hinduisti i budisti itd.“

Foto: Goran Stanzl/PIXSELL // prva misa na engleskom jeziku u crkvi svetog Blaža

Svrha podataka o vjerskoj pripadnosti

Nakon posljednjeg popisa stanovništva 2021. došlo je do nesuglasica zbog tumačenja prikupljenih podataka o broju katolika u Hrvatskoj. Prof. dr. Pokos odgovara je li uopće potrebno imati statistiku o pripadnosti religijskim zajednicama.

„Vjerska pripadnost je jedna od osnovnih varijabli koje se uzima u obzir u sociodemografskim istraživanjima jer je važan dio identiteta osobe i pokazatelj društvene i kulturne raznolikosti. U Hrvatskoj je nakon Drugoga svjetskog rata pitanje o vjeri postavljeno u popisu stanovništva 1953. te od 1991. nadalje (2001., 2011. i 2021.).

Mnoge europske države u svojim popisima stanovništva ili u posljednje vrijeme, registriraju stanovništva, ne prikupljaju podatke o vjerskoj pripadnosti već to rade na temelju terenskih anketa ili istraživanja.

Ipak, proučavanje sastava stanovništva prema vjeri, odnosno religiji ima i dalje veliku važnost. Naime, činjenica je da vjera ima velik utjecaj na društvene i gospodarske procese u mnogim zemljama. Primjerice, religija u mnogim zemljama ima važnu ulogu u bioreprodukciji stanovništva.

Osim toga, vjersko-etička pravila često su usko povezana s određenim gospodarskim djelatnostima, kultiviranjem tla, uzgojem stoke i prehranom. Odgovori vezani uz vjersku pripadnost važni su i za male, ali i velike vjerske zajednice koje na temelju udjela u stanovništvu ostvaruju svoja prava.

Ti podatci uvelike pomažu i župama, biskupijama i katoličkim organizacijama u razumijevanju njihovih zajednica i pastoralnom planiranju, a u Hrvatskoj prema tim statističkim podacima vjerske zajednice od države dobivaju i financijska sredstva.

Prema podacima o vjerskoj pripadnosti osigurava se politika prema vjerskim zajednicama, odnosno sloboda vjere.

Vjerske zajednice imaju pravo na svoju kulturu, na svoje obrede, na sudjelovanje u kulturnom, vjerskom, društvenom, ekonomskom i javnom životu, na sudjelovanje u donošenju odluka na nacionalnoj i, gdje je potrebno, regionalnoj razini u vezi s etničkom skupinom kojoj pripadaju, pravo na osnivanje vlastitih udruga...

S vjerskim zajednicama mogu se sklopiti ugovori i ostali sporazumi koji omogućavaju državno financiranje plaća i mirovina nekih vjerskih dužnosnika preko državnih fondova za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Brakovi koje sklapaju vjerske zajednice koje s državom imaju sklopljen ugovor službeno se priznaju pa tako nema potrebe za upisom kod matičara.“

No, kako je najavljeno, u Hrvatskoj je 2021. godine proveden posljednji klasični popis stanovništva, te će se podatci ubuduće saznavati preko Središnjeg registra stanovništva.

Demograf Pokos smatra da „će ti podatci biti manjkavi jer će se podatci o vjeri, kao i o nacionalnosti te materinskom jeziku, prikupljati od građana na temelju dobrovoljne izjave odnosno neće biti obvezni za upisivanje“.

Ipak, nadu da će se Hrvati i dalje izjašnjavati o vjerskoj pripadnosti bodri podatak da ih se na popisu 2021. samo 1.72 % nije željelo izjasniti po tom pitanju.

Autor: Filip Vrbanić (filip.vrbanic@hkm.hr)

Tekst je dio novinarskoga projekta „Pastoral stranih vjernika u Hrvatskoj: Tihi oslonac tisućama u potrazi za boljim životom“, objavljen u okviru Programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz navođenje izvora.

[Primjer otvorenosti i dobrodošlice strancima u Zagrebu](#)

[Potraga za boljim životom dovela ih do Hrvatske – jesu li katolici strane radnike dočekali spremni?](#)

[List of Catholic churches in Croatia with Holy Mass in English and other languages](#)

AEM

demografija

europa

Filip Vrbanić

Filipinci

filipini

Hrvati

iseljeništvo

južna amerika

migracije

migranti

natalitet

pastoral migranata

pastoral stranaca

prof. dr. Nenad Pokos